

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.5.3.
COM(2021) 233 final

2021/0120 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

**az Európai Unió által az Egészségügyi Világközgyűlés hetvennegyedik ülészakán
képviselendő álláspontról**

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT TÁRGYA

E javaslat tárgya az Unió által az Egészségügyi Világközgyűlés hetvennegyedik ülészakán a világjárványok elleni küzdelemről szóló nemzetközi szerződés létrehozásának módozatairól/folyamatáról szóló határozat tervezett elfogadásával kapcsolatban képviselendő álláspont meghatározásáról szóló határozat.

2. A JAVASLAT HÁTTERE

2.1. Az Egészségügyi Világszervezet

Az Egészségügyi Világszervezetet (WHO) az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 57. cikke értelmében az Egyesült Nemzetek szakosított egészségügyi ügynökségeként hozták létre. Az Egészségügyi Világszervezet alapokmánya¹ – amely 1948. április 7-én lépett hatályba – meghatározza, hogy a szervezet fő célja, hogy „valamennyi ember az egészség lehető legmagasabb fokát érje el”.

Az Európai Unió nem hivatalos megfigyelői státusszal rendelkezik a WHO-ban. Ezt a státuszt a Hivatalos Lapban 2001. január 4-én közzétett levélváltással állapították meg.² A levélváltás magában foglalta az Egészségügyi Világszervezet és az Európai Községek Bizottsága közötti együttműködés keretéről és szabályairól szóló memorandumot. A WHO-nak valamennyi uniós tagállam a tagja.

2.2. Az Egészségügyi Világközgyűlés

Az Egészségügyi Világszervezet fő irányító szerve az Egészségügyi Világközgyűlés. Az Egészségügyi Világközgyűlés fő feladatai a WHO politikáinak meghatározása, a főigazgató kinevezése, a pénzügyi politikák felügyelete, valamint a javasolt programköltségvetés felülvizsgálata és jóváhagyása.

Az Egészségügyi Világközgyűlést évente tartják Genfben (Svájc). A Közgyűlés hetvennegyedik ülészakára online formában, 2021. május 24. és június 1. között kerül sor.

A WHO alapokmányának 59. cikke szerint minden tag egy szavazattal rendelkezik az Egészségügyi Világközgyűlésben. A határozatokat a jelenlévő és szavazó tagok többségével kell meghozni, kivéve néhány, az alapokmány 60. cikkében vázolt esetet, amikor kétharmados többségre van szükség. A gyakorlatban minden erőfeszítést meg kell tenni a konszenzusos megállapodás elérése érdekében. Az Európai Unió nem rendelkezik szavazati joggal.

A WHO alapokmányának 19. cikke értelmében az Egészségügyi Világközgyűlés felhatalmazást kap arra, hogy egyezményeket vagy megállapodásokat fogadjon el a szervezet hatáskörébe tartozó bármely kérdésben.

2.3. Az Egészségügyi Világközgyűlés hetvennegyedik ülészakán elfogadandó tervezett jogi aktus

2021. májusában az Egészségügyi Világközgyűlés hetvennegyedik ülészakán eljárási határozatot tervez elfogadni a világjárványok elleni küzdelemről szóló nemzetközi szerződés létrehozásának módozatairól/folyamatáról. A határozat célja konkrétan kormányközi találkozó létrehozása, amelynek feladata a WHO világjárványokra való felkészültségről és reagálásról szóló keretegyezményének kidolgozása és megtárgyalása. A keretegyezmény

¹ [BASIC DOCUMENTS \(who.int\)](https://www.who.int/publications-detail/basic-documents)

² https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/eu_world/docs/exchange_of_letters_2001.pdf

azután az Egészségügyi Közgyűlés fogadja el a WHO alapokmánya 19. cikkének megfelelően.

3. AZ UNIÓ ÁLTAL KÉPVISELENDŐ ÁLLÁSPONT

Az EU és tagállamai vezető szerepet játszanak a globális egészségbiztonság és az Egészségügyi Világszervezet megerősítésére irányuló nemzetközi erőfeszítésekben, különösen az egészségügyi szükséghelyzetekre való felkészültség és reagálás terén, többek között az EU-nak a WHO megerősítésében betöltött szerepéről szóló, 2020. novemberi tanácsi következtetések³ alapján.

A világjárványokról szóló nemzetközi szerződés megkötésére irányuló javaslatról jelenleg eszmecsere folyik a globális egészségbiztonságnak a világjárványból levont tanulságok fényében történő megerősítésére irányuló, folyamatban lévő nemzetközi erőfeszítések összefüggésében. Egy ilyen szerződés átfogó célja a jobb globális egészségügyi architektúra iránti politikai és jogi elkötelezettség biztosítása kell, hogy legyen.

Az ilyen szerződés kidolgozásában való részvétel összhangban áll az EUSZ 21. cikkének (1) bekezdésével, amely kimondja, hogy „(a)z Unió arra törekszik, hogy kapcsolatokat alakítson ki és partnerségre lépjen azokkal a harmadik országokkal, valamint nemzetközi, regionális vagy univerzális szervezetekkel, amelyek osztoznak vele az első albekezdésben említett elvekben. Az Unió, különösen az Egyesült Nemzetek keretében, elősegíti a közös problémák többoldali megoldását.” Az Európai Tanács 2021 februárjában ismét kifejezte⁴, hogy elkötelezett „a globális egészségbiztonság előmozdítása mellett – például az Egészségügyi Világszervezet megerősítése és a világszervezet keretében egy, a világjárványokról szóló nemzetközi szerződésre irányulóan végzett munka révén”.

Bár annak pontos hatóköréről még nem született döntés, a tervezett nemzetközi szerződés célja a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyek kezelése. Ez a célkitűzés valószínűleg olyan szakpolitikai területeket érinthet, amelyek az EUMSZ III. részének XIV. címe alá tartoznak, de érinthetik az Európai Unió működéséről szóló szerződés több más cikkét is, például:

- a zoonózis-kockázatok megelőzése és kezelése a globális egészségszemlélet részeként összekapcsolódik az olyan témákat szabályozó környezetvédelmi szerződésekkel, mint a biológiai sokféleség és a veszélyeztetett fajok kereskedelme, amelyek érinthetik többek között a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló, 1996. december 9-i 338/97/EK tanácsi rendeletet;
- a kórokozók, a genetikai szekvenciák és népegészségügyi célokra való hasznosításuk megosztására szolgáló strukturált rendszer (a vonatkozó uniós jogszabály a genetikai erőforrásokhoz való hozzáféréssel és a hasznosításukból származó előnyök igazságos és méltányos megosztásával kapcsolatban a felhasználókra vonatkozó, a Nagojai Jegyzőkönyv szerinti, az Unióban alkalmazandó megfelelési szabályokról szóló, 2014. április 16-i 511/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet);
- az emberi jogok és a magánélet védelme, különös tekintettel a megfigyelési technológiák, a mesterséges intelligencia és a nagy adathalmazok népegészségügyi célú felhasználására (pl. a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12276-2020-INIT/hu/pdf>

⁴ Az Európai Tanács tagjainak nyilatkozata, 2021. február 25–26.

tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet); és

- a végrehajtást és a megfelelést elősegítő intézkedések, pl. kölcsönös és szakértői felülvizsgálati eljárások, kölcsönös elszámoltathatósági mechanizmusok, ellenőrzési és felülvizsgálati intézkedések, valamint vitarendezési eljárások.
- A jövőbeli szerződés érinteni fogja a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekről szóló, 2013. október 22-i 1082/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozatot, valamint a határokon átnyúló egészségügyi veszélyekről szóló jövőbeli rendeletet is.

Tekintettel a fentiekre, valamint arra, hogy a jövőbeli szerződés valószínűleg hatással lesz az uniós fellépés különböző területeire vonatkozó hatályos uniós jogszabályokra, alapvető fontosságú, hogy a tagállamokkal együtt biztosított legyen az Unió részvétele. Az Egészségügyi Világközgyűlés közelgő ülésén a következő elveknek kell vezérelniük a világjárványokra való felkészültségről és reagálásról szóló WHO-keretegyezmény kidolgozási és tárgyalási folyamatának létrehozásáról szóló esetleges határozatról folytatott megbeszéléseken a tagállamok által képviselendő álláspontot:

- a) Annak érdekében, hogy teljes mértékben támogassa azon WHO-folyamat létrehozását, amely a világjárványokra való felkészültségről és reagálásról szóló új keretegyezmény megkötésére irányul, az EU számára lehetővé kell tenni, hogy a szerződésben szerződő félként vehessen részt.
- b) Az Egészségügyi Világközgyűlés azon határozatának, amely megállapítja a tárgyalásokra vonatkozó eljárás szempontjait, lehetővé kell tennie, hogy az EU teljes körűen részt vegyen a tárgyalási folyamatban.
- c) Az új keretegyezménynek meg kell erősítenie, ki kell egészítenie az egészségügyi szükséghelyzetek megelőzésére és az azokra való reagálásra vonatkozó meglévő nemzetközi kereteket, és hozzáadott értéket kell nyújtania azokhoz képest, a közelgő, május 21-i Globális Egészségügyi Csúcstalálkozó eredményeinek figyelembevételével. Ennek megfelelően minden új keretegyezménynek ki kell egészítenie és meg kell erősítenie a Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályok végrehajtását, és hatékonyan kezelnie kell az említett rendszabályok hiányosságait.
- d) A keretegyezményről folytatott vitáknak figyelembe kell venniük a WHO vezetésével a világjárványra adott nemzetközi reagálás felülvizsgálatát végző független testületek⁵ vizsgálatainak eredményeit annak biztosítása érdekében, hogy a keretegyezmény szilárdan tényeken alapuljon, és tükrözze a Covid19-világjárvány kezelése során szerzett globális tapasztalatok tanulságait.

4. JOGALAP

4.1. Eljárási jogalap

4.1.1. Általános elvek

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 218. cikkének (9) bekezdése határozatok elfogadásáról rendelkezik „a megállapodásokkal létrehozott szervezetben az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, amennyiben az

⁵ Nevezetesen a pandémiás felkészültséggel és reagálással foglalkozó független testület, a Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályok felülvizsgálati bizottsága és a WHO egészségügyi szükséghelyzeti programjának független felügyeleti és tanácsadó bizottsága.

ilyen szervnek joghatással bíró jogi aktust kell elfogadnia, kivéve a megállapodás intézményi kereteit kiegészítő vagy módosító jogi aktusokat”.

Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése attól függetlenül alkalmazandó, hogy az Unió tagja-e a szervnek vagy részes fele-e a megállapodásnak.⁶

A „joghatással bíró jogi aktus” fogalmába beletartoznak a nemzetközi jognak a kérdéses szervet szabályozó szabályai szerint joghatással bíró jogi aktusok. Ezenfelül a fogalom magában foglalja azokat az eszközöket is, melyek a nemzetközi jog szerint nem bírnak kötelező erővel, de „meghatározó módon befolyásolják az uniós jogalkotó által [...] elfogadott szabályozás tartalmát”.⁷

4.1.2. A jelen esetre történő alkalmazás

Az Egészségügyi Világközgyűlést megállapodás, nevezetesen az Egészségügyi Világszervezet 1946. július 22-én New Yorkban aláírt alapokmánya hozta létre.

Az Egészségügyi Világközgyűlés által elfogadandó, részletes szabályokról szóló határozat joghatással bíró jogi aktus. Az Egészségügyi Világszervezet alapokmányának 18. és 60. cikkének megfelelően a tervezett jogi aktus a nemzetközi jog szerint kötelező érvényű lesz az Egészségügyi Világszervezet tagjaira nézve. A tervezett jogi aktus joghatással is bír, mivel meghatározza az Európai Unió azon képességét, hogy teljes mértékben részt vegyen a WHO világjárványokra való felkészültségről és reagálásról szóló, az Egészségügyi Világszervezet alapokmányának 19. cikke értelmében az Egészségügyi Világközgyűlés által elfogadandó keretegyezményének kidolgozásában és megtárgyalásában, valamint hogy regionális gazdasági integrációs szervezetként csatlakozzon ehhez az egyezményhez.

A keretegyezmény meghatározó módon befolyásolja uniós hatáskörök gyakorlását és – hatókörétől függően – uniós szabályozás tartalmát, nevezetesen az olyan területeken, mint az egészségügy, a kereskedelem, a szabad mozgás, az adatvédelem, a belső piac, a fejlesztési együttműködés, amelyek mindegyike releváns lehet a keretegyezmény értelmében.

A tervezett jogi aktus nem egészíti ki és nem módosítja a megállapodás intézményi keretét.

Ezért a javasolt határozat eljárási jogalapja az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése.

4.2. Anyagi jogalap

4.2.1. Általános elvek

Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozat anyagi jogalapja elsősorban azon tervezett jogi aktus célkitűzésétől és tartalmától függ, amellyel kapcsolatban az Unió által képviselendő álláspont meghatározásra kerül. Amennyiben a tervezett jogi aktus kettős célkitűzést követ, vagy két összetevőből áll, és ezek egyike elsődlegesként vagy döntő jellegüként azonosítható, míg a másik pusztán járulékos jellegű, az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozatot egyetlen jogalapra, azaz az elsődleges, illetve döntő jellegű célkitűzés vagy összetevő által megkövetelt jogalapra kell alapítani.

4.2.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A tervezett jogi aktus elsődleges célkitűzése és tartalma az ENSZ rendszerén belül a világjárványokra való felkészültség és reagálás területén egyre szorosabbá váló nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos, célja szerint „különösen az Egyesült Nemzetek keretében, elősegíti a közös problémák többoldalú megoldását”. Célja különösen a határokon át széles

⁶ A Bíróság 2014. október 7-i ítélete, Németország kontra Tanács, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 64. pont.

⁷ A Bíróság 2014. október 7-i ítélete, Németország kontra Tanács, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64. pont.

körben terjedő súlyos betegségek, valamint a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyek elleni küzdelem.

Ezért a javasolt határozat anyagi jogalapja az EUMSZ 168. cikkének (3) és (5) bekezdése.

4.3. Következtetés

A javasolt határozat jogalapja ezért az EUMSZ 168. cikkének (3) és (5) bekezdése, összefüggésben az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdésével.

javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

**az Európai Unió által az Egészségügyi Világközgyűlés hetvennegyedik ülészakán
képviselendő álláspontról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 168. cikke (3) és (5) bekezdésére, összefüggésben 218. cikke (9) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Az EUSZ 21. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az Unió arra törekszik, hogy kapcsolatokat alakítson ki és partnerségre lépjen azokkal a harmadik országokkal, valamint nemzetközi, regionális vagy univerzális szervezetekkel, amelyek osztoznak vele az első albekezdésben említett elvekben. Az Unió, különösen az Egyesült Nemzetek keretében, elősegíti a közös problémák többoldalú megoldását.
- (2) Az Egészségügyi Világszervezet Alapokmánya (a továbbiakban: megállapodás) 1948. április 7-én hatályba lépett.
- (3) A megállapodás 60. cikke értelmében az Egészségügyi Világszervezet (WHO) jelen lévő és szavazó tagjainak többségével az Egészségügyi Világközgyűlés határozatokat fogadhat el.
- (4) Az Egészségügyi Világközgyűlés 2021. május 24-én kezdődő hetvennegyedik ülészakán határozatot tervez elfogadni a világjárványokra való felkészültségről és reagálásról szóló WHO-keretegyezmény kidolgozására és megtárgyalására szolgáló kormányközi ülés létrehozásáról.
- (5) Helyénvaló meghatározni az Unió által az Egészségügyi Világközgyűlésen képviselendő álláspontot, mivel az Egészségügyi Világközgyűlés határozata meghatározza az Európai Unió azon képességét, hogy részt vegyen a világjárványokra való felkészültségről és reagálásról szóló WHO-keretegyezmény kidolgozásában és megtárgyalásában, és regionális gazdasági integrációs szervezetként csatlakozhasson ahhoz.
- (6) Az Európai Uniónak a világjárványokra való felkészültségről és reagálásról szóló WHO-keretegyezmény kidolgozásában és megtárgyalásában való teljes körű részvétele, valamint az egyezményhez való esetleges csatlakozása hozzá fog járulni a világjárványokra válaszul az ENSZ rendszerén belüli nemzetközi együttműködés fokozásához.
- (7) Az Unió álláspontját az Egészségügyi Világközgyűlésben tagsággal rendelkező uniós tagállamok közösen eljárva képviselik,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az Egészségügyi Világközgyűlés hetvennegyedik ülészakán az Unió által képviselendő álláspont a következő:

Az Európai Unió támogatja, hogy az Egészségügyi Világszervezet hozzon létre egy eljárást a világjárványokra való felkészültségről és reagálásról szóló új keretegyezmény létrehozásának céljából. Az Unió számára lehetővé kell tenni, hogy a szerződésben szerződő félként vehessen részt.

Az Egészségügyi Világközgyűlésnek a tárgyalások eljárási szempontjait meghatározó határozatának lehetővé kell tennie, hogy az Unió teljes körűen részt vegyen a tárgyalási folyamatban, tekintettel arra, hogy az Unió regionális gazdasági integrációs szervezetként csatlakozhat az egyezményhez.

Ezt úgy kell elérni, hogy a határozat szövegébe konkrét utalásokat illesztenek be, amelyek egyértelművé teszik, hogy az egyezmény kidolgozása és tárgyalása céljából létrehozott kormányközi testületnek nyitottnak kell lennie a regionális gazdasági integrációs szervezetek részvételére.

2. cikk

Az 1. cikkben említett álláspontot az Unió azon tagállamai képviselik az Unió nevében együttesen eljárva, amelyek tagjai az Egészségügyi Világszervezetnek.

3. cikk

Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*